

Lønudviklingen for august 2009 - som forventet

Danmarks Statistik har offentliggjort lønudviklingen for såvel den offentlige sektor som for den private sektor for august 2009. Lønudviklingen i den private sektor er opgjort til 2,8 procent, staten er opgjort til 4,8 procent på årsbasis og lønudviklingen i kommunerne er opgjort til 5,1 procent

Inden Danmarks Statistik offentliggjorde sine lønstatistikker havde Det fælleskommunale Løndatakontor og DA opgjort lønudviklingen for hvert deres område. På baggrund heraf er der ingen overraskelser i tallene.

Udviklingen i reallønnen er fortsat positiv for alle ansatte uanset, hvilken sektor man er ansat i. Men dette kan ikke forventes at fortsætte. For 2010 er udsigterne ikke så gode for ansatte i den offentlige sektor. Rent statistisk vil dette først vise sig i de lønstatistikker, der bliver offentliggjort til august 2010, hvor lønnen for 3. kvartal offentliggøres.

Tallene for den private sektor for de seneste år fremgår af tabel 1: Lønudviklingen for ansatte i den private sektor.

Tabel 1: Lønudviklingen i den private sektor

procentvis årlig stigning					
	2008K3	2008K4	2009K1	2009K2	2009K3
Erhverv i alt	4,5	4,2	4,2	3,0	2,8
Industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed	4,3	3,7	3,8	2,7	2,7
Bygge og anlæg	4,5	4,0	3,8	2,5	1,7
Handel og transport mv.	4,6	4,2	4,4	2,9	3,1
Information og kommunikation	4,2	4,2	4,1	3,5	3,2
Finansiering og forsikring	5,5	5,6	5,0	5,0	4,8
Ejendomshandel og udlejning	5,2	2,4	1,6	1,9	1,5
Erhvervsservice	4,4	4,2	4,2	3,2	3,0
Undervisning og sundhed mv.	4,5	4,8	4,3	2,7	2,4
Kultur, fritid og anden service	3,8	3,2	4,0	3,7	3,0

Kilde: Danmarks Statistik, Databanken, ILON03

I tabel 1 er gengivet lønudviklingen i den private sektor for ansatte i den private sektor. For første gang har Danmarks Statistik i databanken udover de ni hovedbrancher, som er gengivet i tabel 1 ovenfor angivet lønudviklingen for underbrancher også således at der ud fra databanken nu fremgår dels hovedtallene dels yderligere 25 underbrancher. Da der endnu alene findes oplysninger for et kvartal i databanken er tallene ikke gengivet her.

I 3. kvartal steg lønnen generelt for alle med 2,8 procent. Sektorvis udviste Finansiering og forsikring den største procentvise lønudvikling med 4,8 procent. Mindste stigning var at finde i branchen Ejendomshandel og udlejning med 1,5 procent. Det største fald i lønudviklingstakten fandt sted i Bygge- og anlæg, hvor stigningstakten aftog med 0,8 procentpoint fra 2,5 procent i 2. kvartal til 1,7 procent i 3. kvartal. En branche udviste stigende lønudvikling fra 2. til 3. kvartal: Handel og transport. Lønindekset steg fra 2,9 procent i 2. kvartal til 3,1 procent i 3. kvartal. Her var den største stigning angivet for Transport med 3,7 procent.

Niveauet for lønudviklingen i den private sektor har undergået en kraftig opbremsning inden for det seneste år. I 2. og 3. kvartal 2008 udviste den private sektor en lønudvikling på henholdsvis 4,6 og 4,5 procent, mens de samme kvartaler i 2009 udviser en lønstigningstakt på 3,0 og 2,8 procent. Da prisudviklingen i den samme periode relativt er faldet endnu mere har det betydet en forbedret udvikling i reallønnen for ansatte i den private sektor som helhed.

I tabel 2 er angivet lønudviklingen indenfor de enkelte sektorer i den kommunale sektor, som omfatter kommunerne og regionerne samlet.

Tabel 2: Lønudviklingen i kommuner og regioner under et.

Tabel 2: Lønudviklingen i kommuner og regioner					
Procentvis årlig stigning					
Kommuner og regioner	2008K3	2008K4	2009K1	2009K2	2009K3
Erhverv i alt	4,7	5,7	5,7	7,4	5,1
Vandforsyning og renovation	4,3	6,6	6,0	6,8	6,4
Rengøring og anden operationel service	5,8	7,4	7,3	5,0	2,2
Kommunal/regional administration	4,7	5,4	5,0	6,5	5,1
Undervisning	5,2	6,1	5,5	6,6	5,3
Sundhedsvæsen	4,9	5,8	5,5	6,0	3,2
Sociale institutioner	4,4	5,2	5,0	8,9	6,0
Kultur og fritid	7,6	7,0	6,4	6,7	3,2

Kilde: Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken, ILON08

I 2. kvartal 2009 er registret en lønudvikling på 7,4 procent for den kommunale sektor, men det er væsentlig mere end de ansatte har fået. Dette skyldes, at lønudviklingen i 2. kvartal 2008 udviste en stigning på 3,0 procent i stedet for de aftalte godt 5 procent. Dette forhold

skyldes konflikterne i forbindelse med aftaleindgåelsen i 2008. Det betød, at de aftalte lønstigninger blev udbetalt med forsinkelse, og personer ramt af konflikterne fik ikke lønstigningen før konflikterne var overstået. Når niveauet i indekset dermed er kunstigt for lavt et år, betyder det samtidig en tilsvarende lavere udvikling i lønnen. Året efter er niveauet for indekset genoprettet. Så bliver lønudviklingen (rent statistisk) året efter tilsvarende større end den reelt er og opleves. Dette er ret præcis, hvad der er 2009 sker med lønudviklingen i den kommunale sektor, som i 2008 var ramt af den samlet set største arbejdskonflikt, der nogensinde er registreret indenfor denne sektor. Lønudviklingen er dermed ikke så god i 2009 som statistikkerne viser.

Kultur og fritid udviser tilsvarende en stigningstakt på kun 3,2 procent, men her udviste tallet sidste år en udvikling på 7,6 procent, hvilket kan forklare udviklingen i et år bliver lidt mindre. Tallet for sundhedsvæsen er overraskende lavt, men det skyldes at for ansatte i sundhedssektoren, som får lønnen anvist af Silkeborg Datacentral, er denne gang kun indregnet 4 ugers arbejdstidsrelaterede betalinger, mens der sidste gang var indregnet 5 uger, hvilket vil sænke totalen med ca. 0,4 procent-point. Denne sektor skal derfor udvise en mindre lønudvikling end de øvrige sektorer, da denne sektor stort set alene skal bære forskellen i totalen. Ser man i stedet for på lønudviklingen for de enkelte personalegrupper og korrigerer for denne forskel i indregningen af de arbejdstidsrelaterede tillæg vil man få en lønudvikling for de enkelte grupper på mellem 5 og 8 procent, hvilket svarer til det forventede. Disse oplysninger kan man imidlertid ikke hente hos Danmarks Statistik, men de findes på Det Fælleskommunale Løndatakontors hjemmeside i statistiksystemet LOPAKS.

I tabel 3 er vist lønudviklingen de seneste fem kvartaler indenfor statens område opgjort sektorvis. Procentvis har transportsektoren, som indenfor staten domineres af DSB, haft den største stigning i alle de fem viste kvartaler. Over gennemsnittet befinder endvidere undervisning sig. Under gennemsnittet har i alle fem kvartaler befundet sig Forskning og udvikling og Statslig administration, forsvar og politi samt kultur og fritid.

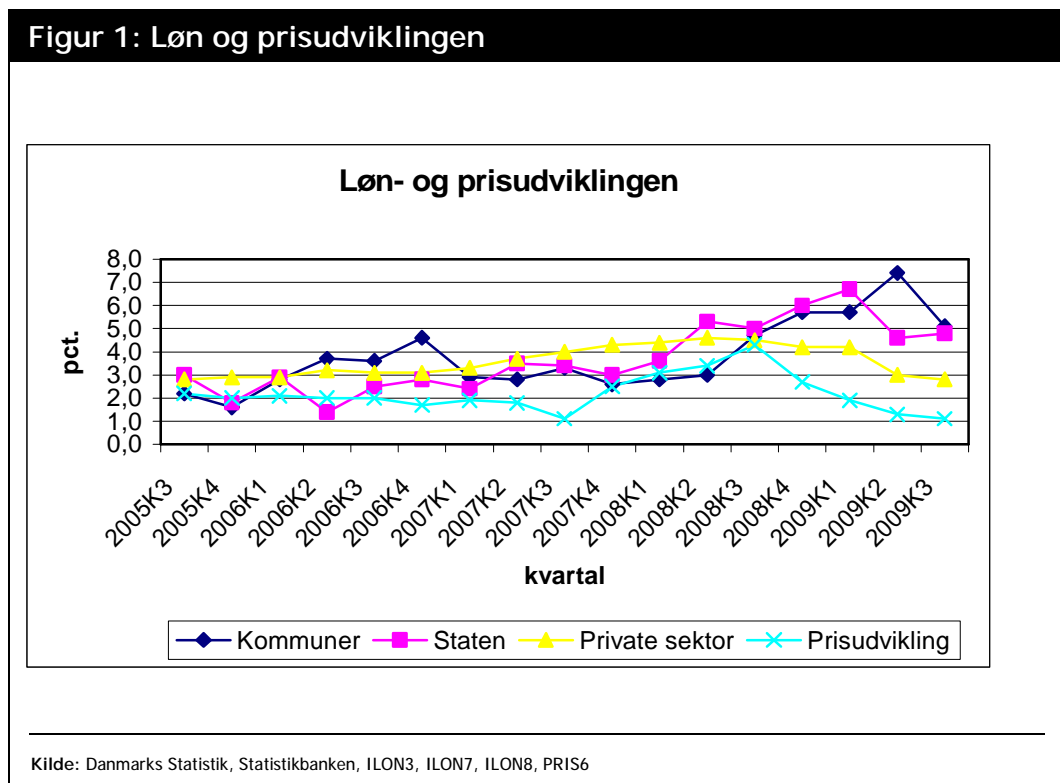
Tabel 3: Lønudviklingen i staten

Procentvis årlig stigning					
Statsansatte	2008K3	2008K4	2009K1	2009K2	2009K3
Erhverv i alt	5,0	6,0	6,7	4,6	4,8
Transport	6,4	6,7	12,0	11,0	7,6
Forskning og udvikling	3,5	5,2	5,9	4,0	4,4
Statslig administration, forsvar og politi	4,6	5,5	5,8	3,3	4,0
Undervisning	5,4	6,5	6,8	4,9	5,1
Kultur og fritid	4,8	4,5	6,3	2,9	4,1

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken, ILON07

Lønudviklingen i staten udviser en stigning på 4,8 procent, hvilket er 0,2 procentpoint mere i kvartalet inden. Transportsektoren udviser fortsat den største stigning med 7,6 procent, mens statslig administration, forsvar og politi må nøjes med en lønudvikling på 4,0 procent.

Løn- og prisudviklingen er vist samlet i figur 1.

I figur 1 kan det ses, at prisudviklingen det seneste års tid indtager den klart nederste plads på figuren. Det betyder, at lønudviklingen det seneste år har været større end prisudvikling, hvilket giver en reallønfremsgang. Men det er ikke nogen naturlov, at det skal være således. Som det fremgår af figur 1 har der både for ansatte i staten og indenfor kommuner og regioner været perioder, hvor lønudviklingen har været mindre end prisudviklingen. Det skete fx i de to første kvartaler af 2008. Derimod har lønudviklingen for ansatte indenfor den private sektor ikke været registreret perioder med reallønstilbagegang indenfor de seneste mange år. Det er ikke forekommet i indeværende årtusinde.

I tabel 4 er angivet løn- og prisudviklingen samlet i en tabel.

Tabel 4: Løn- og prisudviklingen

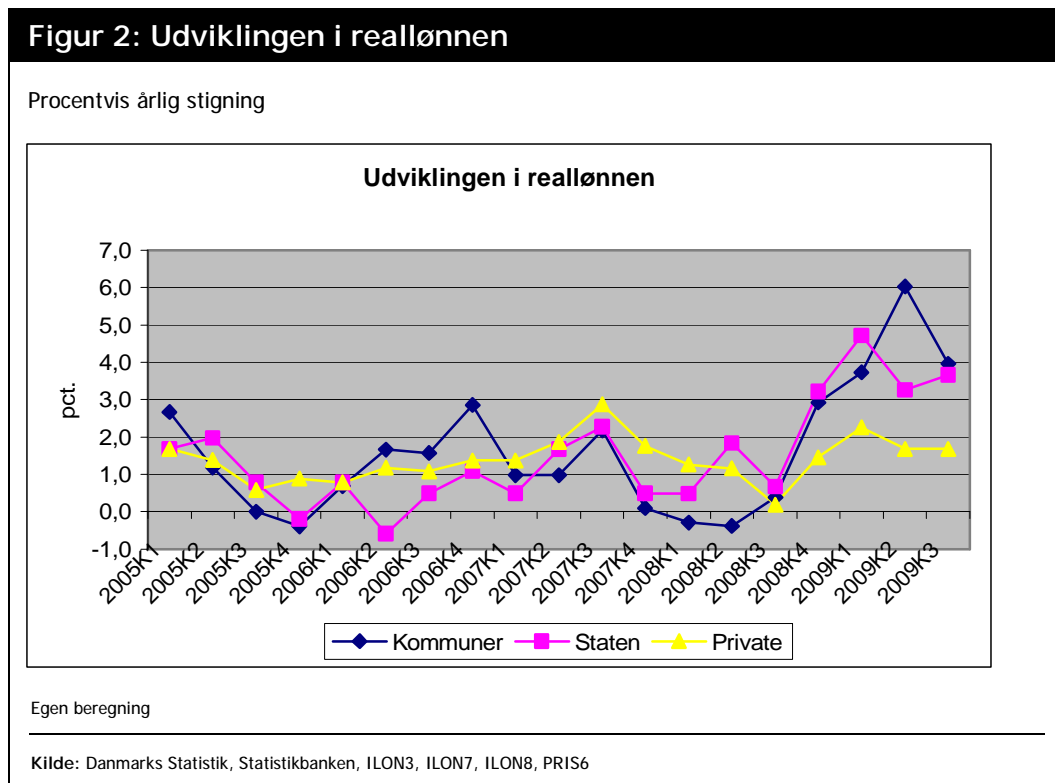
Procentvis årlig udvikling

Kvartal	Kom-muner	Staten	Private sektor	Priser
2005K1	4,0	3,0	3,0	1,3
2005K2	2,7	3,5	2,9	1,5
2005K3	2,2	3,0	2,8	2,2
2005K4	1,6	1,8	2,9	2,0
2006K1	2,8	2,9	2,9	2,1
2006K2	3,7	1,4	3,2	2,0
2006K3	3,6	2,5	3,1	2,0
2006K4	4,6	2,8	3,1	1,7
2007K1	2,9	2,4	3,3	1,9
2007K2	2,8	3,5	3,7	1,8
2007K3	3,3	3,4	4,0	1,1
2007K4	2,6	3,0	4,3	2,5
2008K1	2,8	3,6	4,4	3,1
2008K2	3,0	5,3	4,6	3,4
2008K3	4,7	5,0	4,5	4,3
2008K4	5,7	6,0	4,2	2,7
2009K1	5,7	6,7	4,2	1,9
2009K2	7,4	4,6	3,0	1,3
2009K3	5,1	4,8	2,8	1,1

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken, ILON3, ILON7, ILON8, PRIS6

For så vidt angår prisudviklingen steg forbrugerprisindekset i august måned 1,1 procent, således som det fremgår af tabel 4. Det seneste tal for prisudviklingen er for oktober måned, hvor forbrugerprisindekset steg med 1,0 procent. På årsbasis må nu skønnes en udvikling i forbrugerpriserne på 1,3 procent. Nettoprisindekset steg derimod i august med 1,9 procent og med 1,8 procent i oktober måned. Energipriserne svinger noget op og ned, men har en trend mod højere niveau. Der er derved et bagved liggende inflationspres, som må formodes at betyde en lidt større prisudvikling i 2010 end i 2009.

I figur 2 er vist udviklingen i reallønnen siden 2005.

Det sidste års tid har udviklingen i reallønnen været god for alle ansatte uanset ansættelsesområde. Nu er der tale om gennemsnitstal for alle indenfor hver sektor. Der er naturligvis på individniveau tale om betydelige udsving og afvigelser, men gennemsnitligt er det aktuelt vanskeligt at være ked af udviklingen i reallønnen.

Lønudviklingen i den private sektor er ganske vist reduceret ganske betragteligt, men da prisudviklingen gennemsnitligt er faldet endnu mere har det betydet en forbedring af udviklingen i reallønnen. Reallønsudviklingen for den private sektor må formodes at fortsætte de gode takter i 2010.

For ansatte i den offentlige sektor er udsigterne for 2010 en ganske andet. Her vil resultatet uundgåeligt blive en betydelig nedgang i udviklingen i reallønnen.

I staten vil reguleringsordningen udmønte negativt med virkning fra 1. april 2010. Herved vil der blive mindre end en procent til udbetaling til de ansatte. Prisudviklingen vil blive større. Der vil derved blive en negativ udvikling i reallønnen for statens ansatte i 2010.

I kommunerne er udsigterne tilsvarende: Reallønsfald. Her vil der være puljemidler til udmøntning fra april måned 2010, men næsten ingen generelle satsændringer, således at der vil opstå betydelige forskelle mellem de ansatte i hvor meget de opnår. Faldet i reallønnen vil imidlertid først vise sig rent statistisk efter sommerferien i 2010.

Det kan anføres, at en ikke uvæsentlig del af forklaringen på den ret pæne reallønsfremgang i 2009 for ansatte i kommunerne er statistiske opgørelsesmæssige forhold som den ansatte ikke oplever. Statistikkerne udviser fald i reallønsudviklingen i 2008 i første halvår. Dette skyldes bl.a. konflikterne i forbindelse med aftaleindgåelsen i 2008. Det betød, at de aftalte lønstigninger blev udbetalt med forsinkelse, og personer ramt af konflikterne fik ikke lønstigningen før konflikterne var overstået. Når niveauet i indekset dermed er kunstigt for lavt et år, betyder det samtidig en tilsvarende lavere udvikling i lønnen. Året efter er niveauet for indekset genoprettet. Så bliver lønudviklingen (rent statistisk) året efter større end den reelt er og opleves. Dette er ret præcis hvad der i for 2009 sker med lønudviklingen i den kommunale sektor, som i 2008 var ramt af den samlet set største arbejdskonflikt, der nogensinde er registreret indenfor denne sektor. Lønudviklingen er dermed ikke så god i 2009 som statistikkerne viser, men desværre vil statistikkerne for 2010 være retvisende når man derudfra må konkludere reallønsnedgang.

Poul Pedersen

Økonom